

Lausuntopyyntökysely

Vastausaika 27.3.2017 12:41:44

FI lausuntopyyntö VV

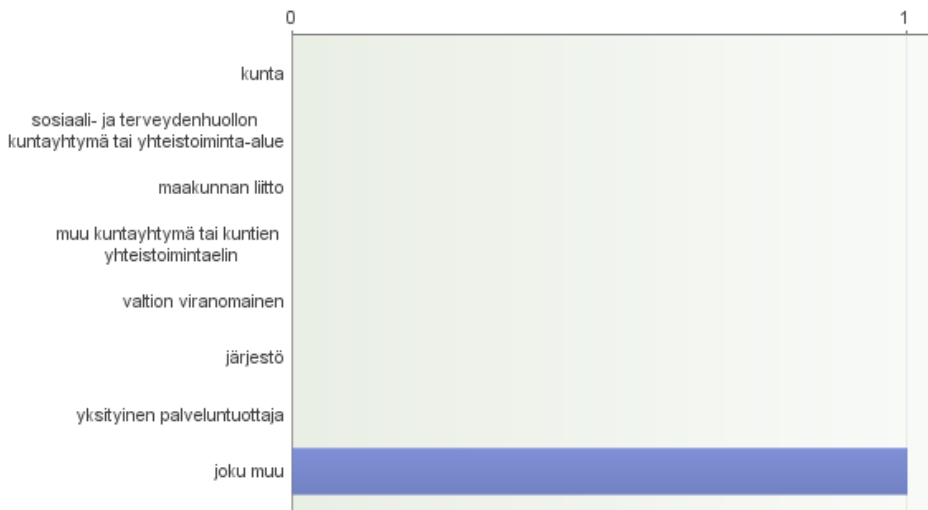
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet	Sanna Lähteinen	Professori Marjo Kuronen, Sosnetin puheenjohtaja, professori, Jyväskylän yliopisto, marjo.kuronen@jyu.fi	10.2.2017	Sosnetin johtoryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

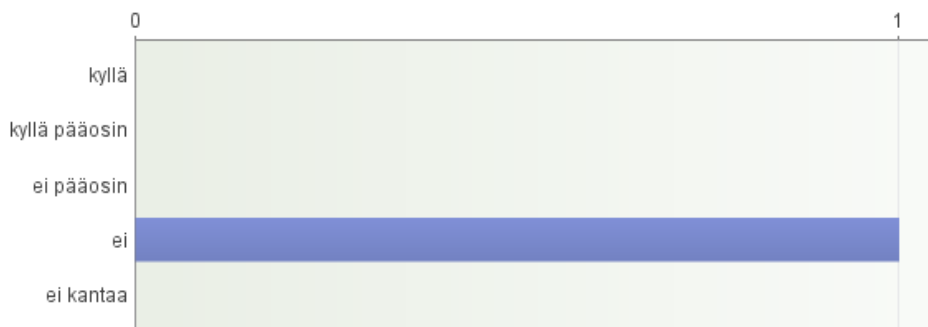
Avoimet vastaukset

joku muu

- yliopistoverkosto

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

Sote-uudistuksen aiempien valmisteluvaiheiden lausunnoissa Sosnet on kannattanut sote-uudistuksen tavoitteita ja valmistelua. Sote-uudistuksen tavoitteiksi asetetut terveys ja hyvinvointierojen pienentäminen sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen integrointi ovat edelleen erittäin kannatettavia tavoitteita. Tässä onnistuminen tuottaa merkittäviä taloudellisia ja inhimillisiä hyötyjä. Samalla on huomioitava, että huonosti toteutettuna ja eteenpäin viety sote-uudistus uhkaa kansalaisten yhdenvertaisuutta ja saattaa jopa kasvattaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Siksi historiallisesti merkittävä palvelujärjestelmän ja aluehallinnon uudistus on välttämätöntä viedä hallitusti ja harkiten eteenpäin.

Lausunnoille lähetetty esitys valinnanvapauslaiksi on keskeneräinen. Lakiesitys on sidoksissa muuhun vielä valmisteilla olevaan sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädäntökokonaisuuteen, mikä tekee lakiesityksen arvioinnista erittäin haasteellista, ellei jopa mahdotonta. Sosnetin näkemyksen mukaan esitetystä valinnanvapausmallista on kaksi merkittävä ongelma-kohta: 1) esitys on valmisteltu yksipuolisesti terveydenhuollon lähtökohdista, joka tuottaa pulmia sosiaalihuollon asiakkaiden oikeussuojaa huomioiden ja 2) valinnanvapausmalli vaarantaa sote-uudistuksen tavoitteena olevan palvelujen integroinnin tavoitteen.

Terveydenhuollon lähtökohdista tapahtunut valmistelu tarkoittaa, että lakiesityksen lähtökohdista on ollut lähinnä palvelujen tuottamisen logiikka, eikä niinkään esimerkiksi kansalaisten perusoikeudet tai oikeussuojaa tai palvelujen yhteensovittamisen tavoite. Myös Korkein hallinto-oikeus on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota niihin oikeudellisiin ongelmiin, joita ehdotetusta valinnanvapausmallista on odotettavissa. Lausunnoille lähetetty lakiesitys näyttää palvelevan enemmän yksityisten palveluntuottajien etuja kuin tavoitetta kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja integraatiota. Terveydenhuollon painottuminen näkyy myös siinä, että pykäläkohtaisissa yksityiskohtaisissa perusteluissa asioita on avattu sosiaalihuollon näkökulmasta vain ohuesti tai joissakin tapauksissa ei lainkaan.

Koska sote-keskusten toiminta avataan kilpailuille markkinoille, on sosiaalihuollon palvelut jouduttu pääasiallisesti jättämään niistä pois. Mukana suoran valinnan palveluista onkin sosiaalihuollon osalta vain ohjaus ja neuvonta. Sosnetin näkemyksen mukaan tämä on koko sote-uudistus ja sen tavoitteet huomioiden erittäin huono ratkaisu. Lakiesitykseen sisältyvä perustason palveluihin kuuluva sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus eivät ole riittäviä keinoja varmistaa, että asiakkaat ohjautuisivat mahdollisimman nopeasti tarvitsemansa palvelun piiriin. Toimivien palvelukokonaisuuksien tuottamisessa palvelujen koordinoinnilla ja asiantuntevalla ohjauksella ja neuvontatyöllä ja sosiaalityöllä on suuri merkitys. Muutoinkin palveluiden tuottamisen hajautuessa sekä maakunnan että sote-keskusten välillä sekä maksupalvelu- ja asiakaseteleiden kautta sadoille eri toimijoille tuottaa vaikeasti hallittavan ja pirstaleisen palvelujärjestelmän, joka vaarantaa palveluiden integroinnin ja yhteensovittamisen tavoitteen.

Esitetty valinnanvapausmalli ei tue Sosnetin näkemyksen mukaan riittävästi palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Ehdotukseen liitetyn vaikutusarvioinnin mukaan lakiesityksessä ei ole kyetty ratkaisemaan, kuinka palvelujen saatavuudessa pystytään turvaamaan kansalaisten yhdenvertaisuus. Juuri palvelujen yhdenvertainen saatavuus on kansalaisten näkökulmasta ratkaisevassa asemassa. Valinnanvapautteen sisältyvä ajatus on, että asiakkaita lähellä on useampia valinnanvapausvaihtoehtoja eli todellista valinnanvaraa. Esitetystä valinnanvapausmallista on varsin todennäköistä, että toimivat palvelumarkkinat syntyvät ainoastaan suurempiin asutuskeskuksiin tai niiden läheisyyteen. Tämä uhkaa heikentää merkittävästi alueellista yhdenvertaisuutta maan sisällä.

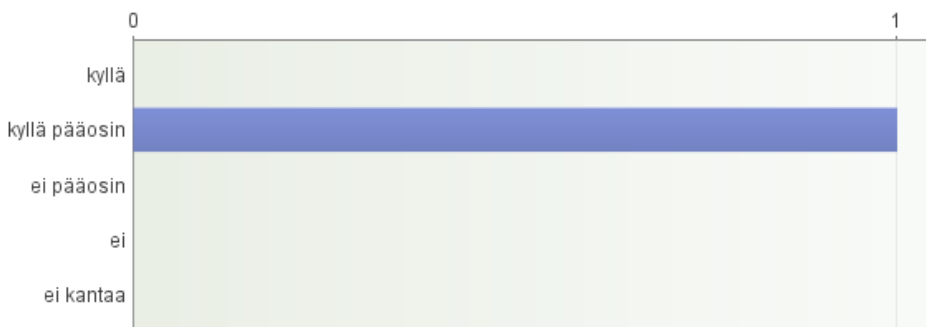
Lakiluonnokseen sisältyvä ajatus on, että julkisen sektorin tulee yhtiöittää toimintansa, jotta se voi toimia kilpailuilla markkinoilla. Tämä tulee asettamaan maakunnille huomattavia aikataullisia haasteita. Käytännössä uhkana on, että kun sote- ja maakuntauudistus tulee 1.1.2019 voimaan, niin saatavilla on lähes yksinomaan yksityisesti tuotettuja palveluja.

Asiakkaiden todellisen valinnanvapauden arvioinnin kannalta erittäin keskeinen kysymys on myös asiakasmaksut. Lakiesityksestä ei käy ilmi, millä perusteella asiakasmaksut määräytyvät ja kuka niistä päättää. Asiakasmaksujen suuruus vaikuttaa merkittävästi eri väestöryhmien mahdollisuuksiin käytännössä käyttä tarvitsemiaan palveluja. Lisäksi esitetyn valinnanvapausmallin monimutkaisuus heikentää valinnanvapauden toteutumisen edellytyksiä.

Sosnet ehdottaa, että sote- ja maakuntauudistusta valmistellaan jatkossa pitäen mielessä sote-uudistukselle asetetut tavoitteet. Se edellyttää, että valinnanvapausmalli otetaan kokonaan uuteen tarkasteluun ja pohditaan sen sovellettavuutta huolellisesti sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon näkökulmasta kansalaiset ja heidän oikeussuojansa huomioiden. Lisäksi on tarpeen vakavasti pohtia lainsäädännön jatkovalmistelun sekä uudistuksen toimeenpanon aikataulua. Esitetty aikataulu vaikuttaa lakiehdotuksen keskeneräisyys huomioiden aivan liian tiukalta tavoitteelta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

Lausunnoilla olevan valinnanvapausluonnoksen myönteisin seikka liittyy siihen, että siinä on kiinnitetty huomiota asiakkaiden itsemääräämiseen ja vaikutusmahdollisuuksiin sekä niiden edistämiseen. Vaikka uudistuksen lähtökohdat ovat olleet pitkälti terveydenhuollossa, Sosnet pitää tärkeänä että myös sosiaalihuollon tarpeessa olevilla kansalaisilla on tietyin ehdoin mahdollisuus itse arvioida ja valita sosiaalipalveluita.

Asiakkaiden todellisen valinnanvapauden näkökulmasta pulmallista on se, että lakiesitys näyttää painottavan lähinnä tuottajan valintaa. Asiakkaalle varsinaista tuottajaa tärkeämpää ovat palvelujen sisällöt, hyvä saavutettavuus, ammatillinen osaaminen ja kohtelu. Näitä on vaikea arvioida kunnolla palveluntuottajaa koskevassa valintatilanteessa. Lakiesitykseen sisältyvä oikeus valita työntekijä on myönteinen ja tervetullut uudistus.

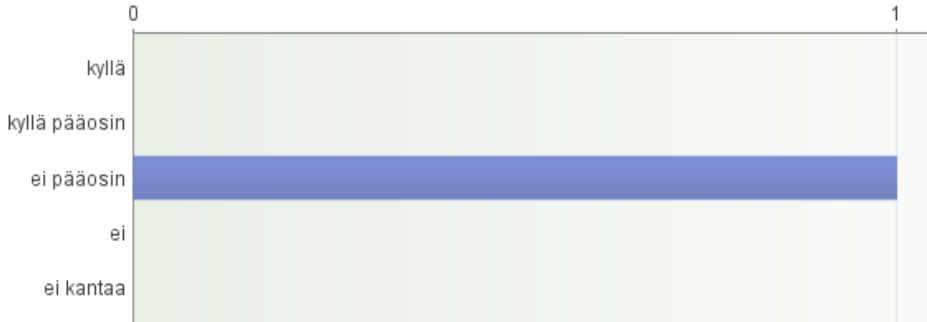
Valinnanvapausmallin monimutkaisuus heikentää asiakkaiden edellytyksiä tehdä palveluita koskevia päätöksiä. Kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarvisijoilla ei ole kykyä tai jaksamista toimia rationaalisia valintoja tekevänä kuluttaja-asiakkaana. Asiakkaat tulevat tarvitsemaan paljon tukea ja ohjausta palvelujen

valinnassa sekä erityisesti palvelujen kokonaisuuden suunnittelussa.

Esitettyyn malliin sisältyy ajatus, että asiakkaalla on mahdollisuus valita suoran valinnan palveluntuottaja korkeintaan kerran vuodessa. Esitys on pulmallinen, koska asiakkaiden tosiasialliset mahdollisuudet saada tietoa palveluntuottajista ja tehdä omalta kannalta rationaalisia päätöksiä ovat rajalliset. Lisäksi malli antaa varsin hitaasti ja tehottomasti asiakaspalautetta palveluntuottajille palveluiden laadusta ja kehittämistarpeista.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

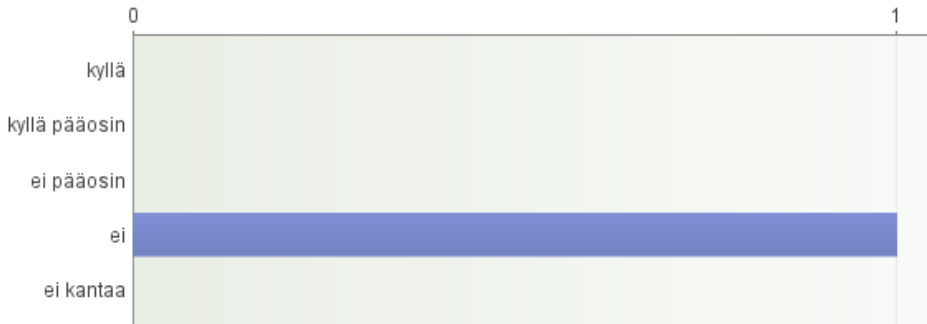
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asetettuun kysymykseen on vaikea vastata sikäli, että asiakkaan mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun ovat sidoksissa olennaisesti palveluntarpeeseen, asiakasryhmään ja asuinpaikkaan. Ehdotetussa valinnanvapausmallissa korostuu suoran valinnan palveluita tuottavan palveluntuottajan valinta. Tältä osin kansalaiset ovat eriarvoisessa asemassa sen osalta, onko heillä tosiasiallisia mahdollisuuksia palveluntuottajan valintaan. Tähän kiinnitetään huomiota myös lakiesityksestä tehdyssä valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Peruspalveluiden tasolla suurin osa terveydenhuollon palveluista tuotetaan sote-keskuksissa ja sosiaalihuollon palvelut lähes kokonaan maakuntien liikelaitoksissa. Palveluntuottajien määrä tulee lisääntymään nykyisestään merkittävästi, joten uudistus asettaa haasteita palvelujen koordinoinnille ja integraatiolle. Sosnet pitääkin palvelujen yhteensovittamisen vaadetta lähes mahdottomana nyt esitetyssä valinnanvapausmallissa.

Integraatio on erityisen haastavaa paljon palveluita tarvitsevien näkökulmasta. Lakiesityksen pohjalta jää epäselväksi, miten yksityisinä palveluntuottajina toimivat sote-keskukset tulevat ohjaamaan asiakkaita niihin palveluihin, joita he oikeasti tarvitsevat. Uhkana on, että ne tarjoavat asiakkaille vain itse tuottamia palveluja. Jotta palvelujen yhteensovittaminen voi onnistua, tulee myös yksityisissä sote-keskuksissa työskennellä sosiaalihuollon ammattihenkilöitä ja niissä tulee olla tarjolla myös sosiaalipalveluja. Niissä tilanteissa, kun asiakkaan palvelutarve on laajaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista, palveluja voidaan toteuttaa yksityisissä sote-keskuksissa, maksupalvelusetelini tuottamana kuin myös maakunnan liikelaitoksessa. Integraation edellytyksenä ovat sähköiset asiakasjärjestelmät ja tietokannat, joihin palveluntuottaja velvoitetaan liittymään.

Maakunnat tulevat tarvitsemaan vahvaa valtion ohjausta, tukea ja neuvontaa palvelujärjestelmän rakentamisessa ja palvelujen integroinnissa. Uudistukseen liittyy massiivinen määrä erilaisia sopimuksia, joiden valmisteluun tarvitaan erityistä osaamista ja riittävät resurssit. Myös palvelujen valvonnan ja vastuiden organisointi tulee olemaan vaativaa pirstaleisessa järjestelmässä.

Lakiesityksen 15 § 3 momentissa määritellään laajennettuun perustasoon kuuluvat palvelut. Pykäläkohta on sisällytetty myös asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin mukaiset palvelut, joihin kuuluu muun muassa sosiaalityö, sosiaaliohjaus, asumispalvelut ja päihdetyö. Lakiesityksen

tähän kohtaan sisältyy ajatus perustason vahvistamisesta, joka sinällään on kannatettava. On kuitenkin huomioitava, että sosiaalihuoltolain 11 §:n mukaisiin tarpeisiin vastaavat asiakkaan hyvinvoinnille välttämättömät sosiaalipalvelut harvoin ovat näin lyhytaikaisia tai tilapäisiä. Lisäksi on huomattava, että sosiaalityö on luonteeltaan viranomaistyötä, jossa käytetään julkista valtaa, jolloin sen tulisi kuulua maakunnan vastuulle. Näitä osin esitetty pykälä on epäselvä ja edellyttää täsmentämistä.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosnet suhtautuu hyvin epäilevästi siihen, että esitetty valinnanvapausmalli tuottaisi tai edes tukisi sote-uudistuksen tavoitteeksi asetettua 3 miljardin euron säästötavoitetta. Tämä on tuotu esille myös luonnoksen valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa. Valinnanvapausjärjestelmän toteuttamiseen liittyy paljon kustannuskehitykseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Tehokkuushyötyjen saavuttaminen kilpailun kautta on epävarmaa ja edellyttää markkinoiden käynnistymisen, muodostumisen ja ohjaamisen onnistumista.

Kustannusten kasvu on erittäin todennäköistä niissä palveluissa, joissa ei ole uudistuksen voimaantullessa riittävästi tarjontaa. Lisäksi kustannuksia tulee kasvattamaan myös maakunnan liikelaitoksen ja palveluntuottajien hallinnolliset kustannukset liittyen muun muassa sopimuksiin ja tietojärjestelmiin. Sote-kustannusten nouseminen tarkoittaisi nykyisessä taloudellisessa tilanteessa väistämättä palvelujen kattavuuden ja sisällön rajoittamista.

Esitettyssä mallissa riskinä on, että yksityiset palveluntuottajat houkuttelevat maksimaalisesti ns. hyväkuntoisia asiakkaita ja lähettävät paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat muihin yksiköihin. On olennaista, että rakennettava malli houkuttelee hoitamaan omat asiakkaat mahdollisimman hyvin sote-keskuksessa. Valinnanvapausmalliin sisältyvien korvausperiaatteiden ongelmana on, ettei se huomioi asiakkaiden tarvetekijöitä riittävän hyvin. Tämä edellyttää jatkovalmistelussa huomiointia, sillä tarvetekijöitä olisi syytä sisällyttää korvausmalliin nykyistä paremmin. Pulmallista on myös se, että useiden palveluntuottajien järjestelmässä palvelujen kokonaishallinta on huomattavan ongelmallista.

Pidemmällä aikavälillä tuottajien välinen kilpailu voi hillitä kustannusten kasvua. Olennaista onkin se, minkälaiset ehdot palveluntuottajille asetetaan palvelujen saatavuudesta ja laadusta, jotta kustannustenhillintä ei mene kehittämisen ja innovaatioiden edelle.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin sisältyvä valinnanvapausmalli voi tarkoittaa, että merkittävä osa kansalaisten käyttämistä sote-palveluista siirtyy maakunnallisen päätöksenteon ulkopuolelle esimerkiksi yksityisten yritysten tai järjestöjen tuottaessa terveyspalveluita. Muutos on kansanvallan näkökulmasta suuri. Uudistuksessa on huolehdittava, että demokraattisesti valituilla edustajilla on riittävän laajat mahdollisuudet vaikuttaa kansalaisille tarjottaviin sote-palvelujen järjestämiseen ja sisältöihin. Sote-uudistuksen jatkovalmistelussa on tarpeen huomioida, että nykyisin kansalaisdemokratian kannalta keskeiset rakenteet, esim. kuntien vanhus- ja vammaisneuvostot, ovat edelleen käytettävissä, kun sote-palveluja järjestetään ja tuotetaan. Maakuntiin olisi perustettava lakisääteinen sote-asiakasneuvosto, jonka kautta asiakkaat pääsevät vahvasti edustetuiksi kaikissa maakuntien päätöksentekokeleimissä.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain vaikutukset toimintatapojen uudistamiseen ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoon ovat epäselviä. Esitetty malli voi edistää palveluiden kehittämistä, mutta vain mikäli siihen luodaan selkeät ja riittävät taloudelliset kannustimet. Sosnetin näkemyksen mukaan palveluinnovaatioita voi yhtä hyvin syntyä sote-uudistuksen myötä myös ilman valinnanvapauteen liittyvää sääntelyä.

Lakiluonnokseen olisi tarpeen säätää esitettyä vahvemmin palveluntuottajan raportointivelvoitteesta koskien henkilökunnan kouluttautumista ja tutkimustoimintaa. Lain tulisi selkeästi velvoittaa palveluntuottajia osallistumaan sote-alan koulutukseen ja luomaan edellytyksiä tutkimukselle. Lisäksi maakunnalla tulee olla velvollisuus edistää sosiaali- ja terveysalan kehitys-, täydennyskoulutus ja tutkimustoimintaa sekä mahdollisuus tehdä sitä kumppanuuteen perustuen esimerkiksi korkeakoulujen, osaamiskeskusten ja yhdistysten kanssa.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen 15 §:n 3 momentissa määritellään laajennettuun perustason kuuluvat asiakkaan tilapäisesti tai lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut (mm. sosiaalityö, perhetyö, päihdetyö, kotipalvelut ja laitospalvelut). On huomattava, että sosiaalihuoltolain kyseisen pykälän mukaisia palveluja tarvitsevan asiakkaan palvelutarve on usein pitkäkestoista. Näin ollen arvion tekeminen siitä, milloin avun tarve on vain lyhytaikaista tai tilapäistä on varsin vaativaa ja edellyttäisi tuekseen palvelutarpeen arviointia. Lakiesityksen pohjalta on myös epäselvää, annetaanko palvelut sote-keskuksessa vai maakunnan liikelaitoksen toimesta. Jos päädytään ensimmäiseen vaihtoehtoon, voi syntyä päällekkäisiä palvelurakenteita. Oikean avun saaminen voi myös hidastua, jos asiakkaalle tarjottava palvelu ei palvelutarpeenarvioinnin puuttumisen vuoksi ole ollut tarkoituksenmukainen tai riittävä. Näin ollen on perusteltua, että sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin mukaiset palvelut kuuluisivat aina maakunnan liikelaitoksen vastuulle, jolloin ennen niiden käyttöä tehdään palvelutarpeen arviointia ja että niistä tehdään muutoshakukelpoiset viranomaispäätökset. Tämä ei poista sitä, etteikö sote-keskuksissa tarvittaisi myös sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaamista ja työpanosta

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

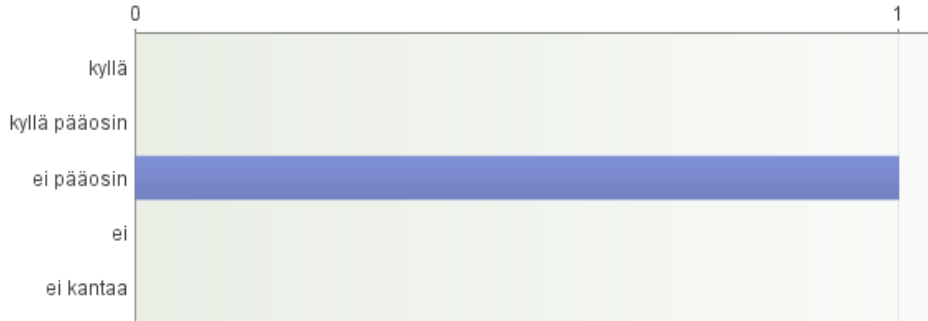
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen 31 §:ssä todetaan, että maakunta voi asettaa vaatimuksia ja ehtoja palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta koskien. Määräykset koskevat suoran valinnan palvelun tuottajaa, jolloin epäselväksi jää koskeeko pykälä myös suoran valinnan piiriin kuuluvia palveluja silloin, kun ne ovat maksupalvelusetelin mukaisia palveluja. Mikäli näin ei ole, on maakunnalla riittämättömät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet sote-palveluiden järjestämisvastuuseen nähden.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä ja siihen sisältyvä velvollisuus antaa asiakkaille maksuseteleitä voi heikentää halukkuutta perustaa sote-keskus, sillä järjestelmän velvoittavuus lisää suoran valinnan palvelun tuottajan taloudellista riskiä ja voi siten korottaa myös kustannuksia. Lisäksi kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, sote-keskuksen ja maksupalvelusetelituottajan välille näyttyy pulmalliselta. Maakunnalla tulee olla ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksia myös maksusetelipalveluiden käyttöön ja tuottajiin.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteliä koskeva sääntely sisältyy valinnanvapauslain 17 §:ään. Pykälä on vaikeasti tulkittavissa, joten kysymykseen 8d on erittäin vaikeaa ottaa kantaa. Epäselvää on esimerkiksi se, millaisiin palveluihin pykälää sovelletaan ja kattaako maksuseteli palvelusta syntyvät kustannukset missä laajuudessa ja mikä olisi asiakkaalle mahdollisesti jäävä omavastuuosuus. Esitetty valinnanvapausmalli sekä siihen sisältyvä maksusetelijärjestelmä voi lisätä tiheän asutuksen alueilla asiakkaiden mahdollisuuksia terveyspalveluiden valintaan. Todelliseen valinnanvapaudenmahdollisuuteen vaikuttaa myös se, minkä verran asiakkaalla on käytettävissään tietoa omasta terveydentilastaan sekä sen edellyttämistä palveluista ja niiden laadusta.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen mukaan asiakkaalla on mahdollisuus valita suoran valinnan palvelujen tuottajan ohella myös maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla olevissa palveluissa toimipiste sekä myös palveluja antava ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden ryhmä. Periaate on yleisesti ottaen erittäin kannatettava, sillä hyvällä asiakastyöntekijäsuhteella on merkittävä vaikutus esimerkiksi sosiaalityön näkökulmasta. Käytännössä suurin osa asiakkaista valinnee lähinnä olevan ja helposti saavutettavan toimipisteen ja palvelun. Palveluiden läheisyys ja helppo saavutettavuus on useissa tutkimuksissa ja selvityksissä osoitettu keskeiseksi valintaperusteeksi. Lähtökohtaisesti valinnanvapautta koskevaa oikeutta sovelletaan kaikkeen muuhun terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintaan paitsi koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon (12 §).

Esityksellä laajennetaan terveydenhuollon säännökset koskemaan myös sosiaalihoitoa. Muutos on sosiaalihuollon näkökulmasta suuri ja jättää tarpeen pohtia, tulisiko asiakkaan vapautta valita

maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla olevia palveluja ja ammattihenkilöä tietyissä tilanteissa tai tietyillä ehdoilla. Lakiesityksen 9 § sisältävä muotoilu "siinä laajuudessa kuin se on toiminnan tarkoituksenmukaisen toteuttamisen ja asiakkaan turvallisen ja laadukkaan palvelun kannalta mahdollista" ei anna täsmällistä kuvaa siitä, miten ammattihenkilön valinta aiotaan tosiasiallisesti toteuttaa. Myöskään pykälän yksityiskohtaiset perustelut eivät avaa kysymystä riittävästi. Esimerkiksi lastensuojelussa tehdään asiakkaiden itsemääräämisoikeuteen liittyviä tahdonvastaisia päätöksiä, jolloin asiakkaan vahvaan oikeuteen valita työntekijä voi liittyä riskejä asiakasturvallisuuden, hyvän hoidon ja huolenpidon vaarantumisesta. Lailla on tarkoitus turvata mahdollisuus pysyviin asiakassuhteisiin. Joissakin sosiaalihuollon palveluissa pykälä voi kääntyä tätä tarkoitusta vastaan ja tuottaa uudenlaisen työntekijöiden vaihtuvuuden haasteen. Ehdotettu säännös voi olla riski myös yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Lisäksi on huomattava, että asiakkaan laaja oikeus valita ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden ryhmä voi tuottaa uudenlaisia haasteita maakuntien liikelaitoksissa henkilöstösuunnittelun hallinnan ja ennakoinnin näkökulmista erityisesti niillä alueilla, joilla välimatkat ovat pitkiä ja ammattihenkilöiden saatavuudessa on ongelmia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä käytetään käsitteitä maksuseteli ja asiakasseteli, joihin liittyvät erot voi olla vaikeita hahmottaa. Sosnetin arvion mukaan asiakasseteli lisäisi asiakkaiden valinnanvapautta terveydenhuollon palveluissa oleellisesti. Lakiesityksestä ei käy ilmi, missä palveluissa asiakasseteli otetaan käyttöön ja miten setelin myöntäminen määritellään. Myös seteleiden arvon määrittäminen jää auki. On oletettavaa, että asiakasseteli kattaa vain osan palvelun kustannuksista, joten järjestelmä lisäisi valinnanvapauden tosiasiallisia mahdollisuuksia vain niille asiakkaille, joilla on mahdollisuus omilla varoillaan kustantaa palvelun hinnan ja asiakassetelin välisen erotuksen. Tämä heikentää kansalaisten yhdenvertaisuutta. Pulmallista on myös se, että maakunnilla ei ole ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksia asiakassetelipalvelun tuottajiin, joten asiakkaan asema voi olla heikko suhteessa vahvaan palveluntuottajaan.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen mukaan asiakasseteleillä kustannettavien palvelujen tuotanto jää kokonaan maakuntien ohjaus- ja sopimussuhteiden ulkopuolelle. Maakunnat jäävät siten täysin voimattomiksi eivätkä ne pysty takaamaan kyseisten palvelujen laatua ja riittävyyttä. Palveluntuottajien ohjaussuhteet jäävät epämääräisiksi.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

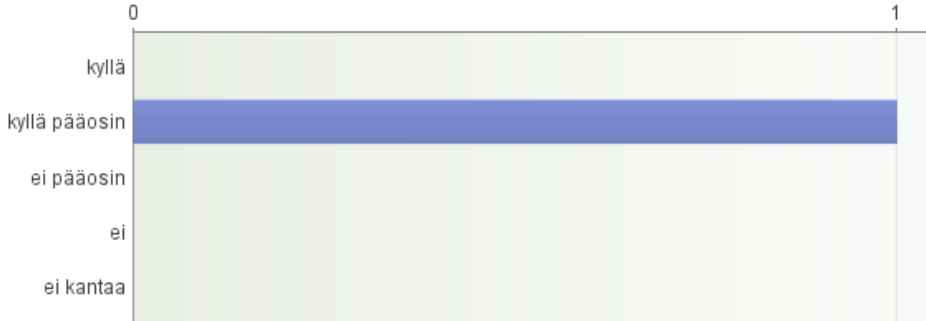

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

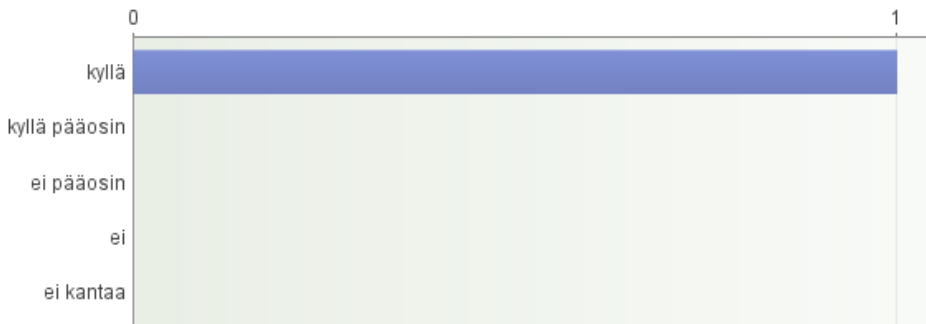
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 1 Ehdotettu valinnanvapausmalli tuottaa sote-järjestelmään kokonaan uusia palvelujen tuotantomuotoja, kuten henkilökohtainen budjetti ja maksuseteli. Henkilökohtainen budjetti otetaan käyttöön vanhuspalvelulain, vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisissa muissa kuin suoran valinnan palveluissa. Koska kyseessä on uusi palvelun tuotantomuoto, on sillä vaikeasti ennakoitavissa olevia vaikutuksia. Henkilökohtainen budjetti on periaatteena kannatettava, koska se voi edistää merkittävästi asiakkaiden itsemääräämistä, valinnanvapautta sekä luoda myös kannusteita palvelujärjestelmän uudistamiselle. Lakiluonnoksen pohjalta jää epäselvyys siitä, kuinka itsenäisesti asiakas voi henkilökohtaisella budjetilla suunnitella omat palvelunsa ja niiden kokonaisuuden. On erittäin tärkeää, että maakunta huolehtii siitä, että asiakas saa riittävän ohjauksen hänen kannaltaan tarkoituksenmukaisten palvelujen valintaan sekä palvelujen käyttöön. Malliin sisältyy riskejä, jos asiakas ei osaa tehdä huolellisesti arvioituja päätöksiä tai jos palvelun käyttöä ei jaksoteta oikein. Sosnet pitää tärkeänä, että asiakkaalla on aina oikeus valita maakunnan liikelaitoksen tuottamat palvelut henkilökohtaisen budjetin sijasta. Oikeus tulee myös olla vaihtaa takaisin henkilökohtaisen budjetin käyttämisestä maakunnan palveluihin, jos henkilökohtaisen budjetin käyttö osoittautuu epätarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi asiakkaan palvelutarpeet huomioiden.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko). Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

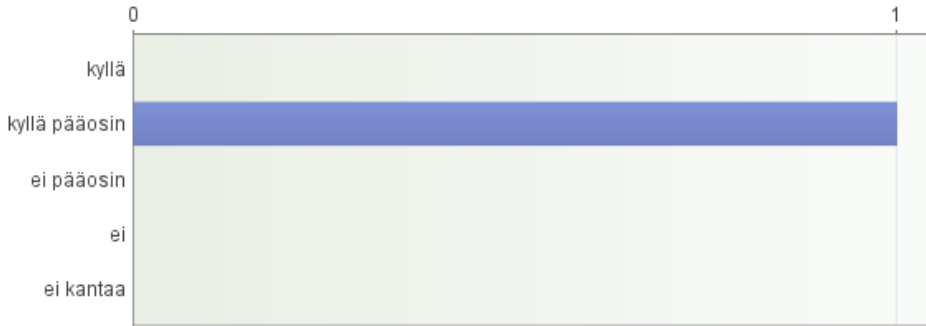
Vastaajien määrä: 1

- 1 Valinnanvapautta koskevan lakivalmistelun yhteydessä on valmisteltu myös muutokset potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin. Muutosten tavoitteena on tukea asiakkaan päätöksentekoa niissä tilanteissa, joissa asiakkaalla on pysyvästi, pitkäaikaisesti tai toistuvasti vaikeuksia muodostaa tai ilmaista tahtoaan taikka ymmärtää asiakkuuteen liittyviä selvityksiä. Esitys on perusteltu ja tarkoituksenmukainen, sillä valinnanvapausmallissa toimiminen edellyttää vahvaa tukea palveluiden valintaan ja palvelujärjestelmässä toimimiseen. Lakiesityksessä tuodaan esille, tulisiko kyseeseen lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen vai vapaaehtoinen avustaja tai omainen. Lakiesityksessä mainitaan, että tuettuun päätöksentekoon ei voi osallistua henkilö, joka on palvelus- tai toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään tai tuottajaan. Lakiesityksessä ei ole arvioitu sitä henkilömäärää, jota tuettu päätöksenteko voisi koskea tai minkälaisia kustannuksia tuettuun päätöksentekoon liittyy. Sosnet

haluaa korostaa, että olennaista on turvata se, että kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat saavat riittävästi asiantuntevaa ohjausta tarvittavien palveluiden saamiseksi. Tuki ja ohjaus palveluiden valinnassa tulisi olla pääsääntö, ei muodollista päätöstä edellyttävä poikkeus.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 36 § säädetään sopimuksesta suoran valinnan tuottajan kanssa. Sosnetin näkemyksen mukaan sopimuksessa mainittaviin seikkoihin tulisi lisätä tutkimus- ja kehittämistoiminta, palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusvelvollisuus.

Lakiesityksen kannalta on olennaista huolehtia siitä, että julkisella toimijalla eli maakunnalla on riittävät ohjaus- ja vaikuttamismahdollisuudet kansalaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantoon. Maakunnalla tulee olla keinot valvoa palvelujen laatua, henkilöstön mitoitusta ja ammatillista osaamista sekä laajemminkin asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumiseen kiinteästi sidoksissa olevia tekijöitä. Koska valinnanvapausmallin myötä järjestelmästä tulisi erittäin pirstaleinen, tulee tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä raskaita ja työllistäviä. Ne edellyttävät myös kokonaan uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista. Tämän ohella palvelujen valvontaan ja muutoksenhakuprosesseihin on kiinnitettävä huomiota.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset ovat riittäviä suoran valinnan palveluita tuottavien yksiköiden osalta. On kuitenkin huomattava, että maakunnilla ei ole ohjausmahdollisuutta maksu- ja asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin kautta tuotettaviin palveluihin. Tähän voi sisältyä palvelujen laatuun liittyviä riskejä.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

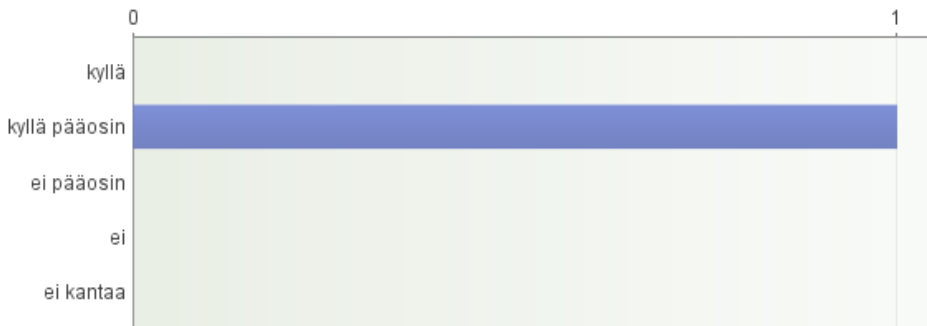
- Lakiesitykseen sisältyy ajatus, että maakunnalla on mahdollisuus asettaa palveluntuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Maakunnilla tulee olla vahvat mahdollisuudet ohjata palvelujen kokonaisuutta. Samalla on huomattava, että tarkat kriteerit estävät pienten toimijoiden mukaantulon markkinoille, joten esitetty valinnanvapausmalli tulee suosimaan lähinnä vain isoja yrityksiä. Lakiesityksessä on erittäin kannatettavaa, että suoran valinnan palvelun tuottajalle asetettu velvoite tehdä yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Esitys jättää epäselväksi sen, miten vastuunjako toteutuu paljon sote-palveluja samanaikaisesti käyttävien asiakkaiden osalta. Esitetyssä mallissa syntyy tilanteita, joissa sama asiakas asioi sekä sote-keskuksessa että maakunnan liikelaitoksessa sekä ostaa mahdollisesti myös asiakas- ja maksusetelillä tai henkilökohtaisen budjetin kautta osan palveluistaan jostain muualta. Esimerkiksi saman perheen sisällä kullakin perheenjäsenellä voi olla omat palvelupolut. Tämä voi olla sosiaalihuollon palvelutarpeiden ja palveluiden yhteensovittamisen näkökulmasta pulmallista. Sosnetin arvion mukaan esitys ei tue sote-uudistuksen tavoitteena ollutta palveluiden integraatiota, vaan voi aiheuttaa merkittäviä ongelmia asiakkaiden saumattomien palveluketjujen ja -kokonaisuuksien toteuttamiselle.

Lakiin tulee lisätä palvelunpalveluntuottajille velvoite osallistua terveyden- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden peruskoulutukseen yhteistyössä alueella toimivien koulutusyksiköiden kanssa, niin että voidaan toteuttaa peruskoulutuksen harjoittelujaksot, klinikakajaksot ja opintokäynnit. Sosiaalityöntekijäkoulutukseen liittyvän palvelujärjestelmässä tapahtuvan koulutuksen koordinoinnin ja laadunvarmistaminen tulee kuitenkin säilyä yliopistojen vastuulla.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista. 15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

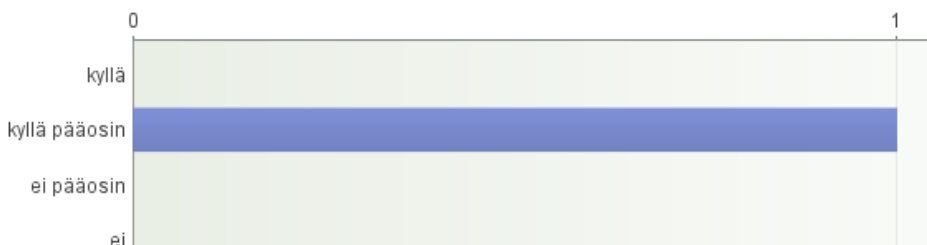
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen 9 lukuun sisältyvät korvauseriaatteet koskettavat lähinnä suoran valinnan palveluita. Niiden osalta sääntely on pääosin tarkoituksenmukaista, mutta jatkovalmistelussa on edelleen kiinnitettävä huomiota siihen, että asiakkaiden "kermankuorinta" estetään. Nyt esitetty malli voi kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia aiheuttavia tai paljon palveluita tarvitsevia asiakkaita maakunnan liikelaitoksen palveluihin. Malli voi kannustaa myös kohdennettuun asiakashankintaan. Sosnet ehdottaa, että korvauseriaatteita tarkastellaan uudelleen siltä osin, miten niissä voitaisiin ehdotettua paremmin huomioida erilaisia tarvetekijöitä.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

ei kantaa

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On kannatettavaa, että listautuneiden asiakkaiden kiinteän korvauksen ohella maakunta voi määritellä myös muita esimerkiksi kannustin- tai suoriteperusteisia korvauksia suoran valinnan palvelun tuottajalle. Oikein toteutettuna säädökset voivat edistää palvelujen laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Lakiesityksen 56 § mahdollistaa tarveperustaiset korvausmahdollisuudet suoran valinnan palveluiden tuottajalle. Sosnetin näkemyksen mukaan nämä tulisi selkeämmin huomioida palveluntuottajalle maksettavan kiinteän korvauksen yhteydessä (51 §).

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

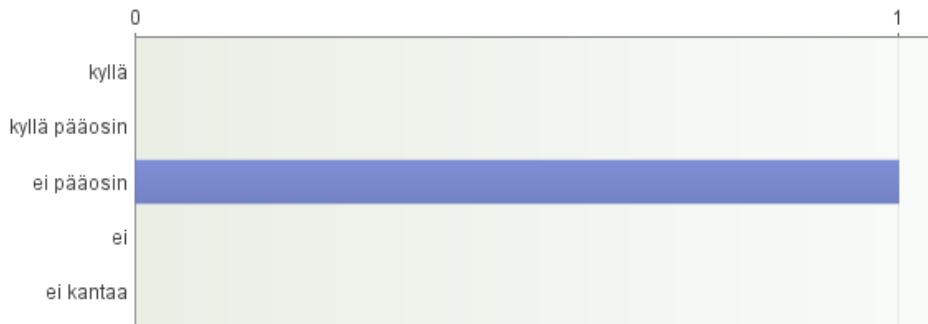
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosnet suhtautuu hyvin epäilevästi sote- ja maakuntauudistukselle asetettuun aikatauluun yleisellä tasolla. Huomioiden valinnanvapauslainsäädännön keskeneräisyyden ja sen suhteet muuhun valmistelutyöhön, uudistuksen voimaantuloa on välttämätöntä siirtää vuosilla aiottua myöhemmäksi. Lisäksi Sosnet pitää tarpeellisenä, että uudistuksen toimeenpano vaiheistetaan riittävällä aikataululla. Mikäli valinnanvapautta koskeva lakiesitys etenee, on tarpeen huolehtia siitä, että maakunnilla on riittävät aikataululliset mahdollisuudet yhtiöittää toimintansa ennen kuin uudistus tulee voimaan. Lisäksi valinnanvapaus tulisi ottaa harkiten käyttöön vain suoran valinnan palveluissa ja laajentaa siitä koskemaan muuta sosiaali- ja terveydenhuoltoa asteittain. Siirtymäkauden aikana on mahdollista hankkia kokemuksia valinnanvapauden käytöstä ennen kuin se laajennetaan koskemaan maksu- ja asiakasseteliin tai henkilökohtaiseen budjettiin. Lisäksi on huomattava, että tietojärjestelmämuutosten suunnittelu edellyttää riittävän pitkää aikaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosnetin näkemyksen mukaan ehdotettu valinnanvapausmalli voi lisätä hyvin toimeentulevien asukkaiden mahdollisuuksia saada terveystalvueluita ja siten nopeuttaa hoitopääsyä. Samalla ehdotettu malli kuitenkin rajoittaa merkittävästi maakuntien edellytyksiä järjestämisvastuun toteuttamisessa. On tärkeää, että lain jatkovalmistelussa huomioidaan vaikutusarvioinnissa todetut riskit ja uhkat.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosnetin näkemyksen mukaan valinnanvapautta koskeva lakiesitys avaa ennen muuta mahdollisuudet sote-palveluiden markkinoistamiseen ja nykyisten markkinoiden selkeään laajentumiseen. On kuitenkin varsin todennäköistä, että terveydenhuollon markkinat syntyvät lähinnä tiheän asutuksen alueille ja kaupunkikeskuksiin. Lisäksi on riskinä, että terveydenhuollon markkinat keskittyvät vain isoihin yrityksiin, jolloin pienet paikalliset yritykset ja/tai järjestöt eivät kilpailussa menesty isojen kansallisten tai jopa monikansallisten yritysten rinnalla. Keskeiseksi kysymykseksi muodostuu tältä osin, minkälaisia ehtoja ja tuottajakorvauksia järjestelmässä käytetään eli kuinka houkuttelevaksi terveydenhuollon bisnekseksi toiminta muotoutuu. Lisäksi olennaista on se, onko markkinoiden syntyminen ylipäänsä toivottavaa julkisen sektorin järjestämisvastuulla olevissa kansalaisten sote-palveluissa.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valmisteltu valinnanvapausmalli tarkoittaa, että suoran valinnan palveluita tuottavina sote-keskuksina tulee todennäköisesti toimimaan lähinnä suuria yrityksiä. Pienillä toimijoilla ei todennäköisesti ole mahdollisuuksia täyttää järjestelmän edellyttämiä tietojärjestelmä- ja raportointikriteereitä. Sen sijaan maksupalvelusetelin ja henkilökohtaisen budjetin kautta markkinoille voi syntyä tarvetta myös pienemmille palveluntuottajille. Yleisellä tasolla on kuitenkin varsin todennäköistä, että markkinat keskittyvät suuremmille tuottajille.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteellisesti arvioituna kansalaisten mahdollisuus valita palveluntuottaja voi vaikuttaa positiivisella tavalla koettuun hoitoon ja saatuun palveluun. Koska valinnanvapaudesta on toistaiseksi vain rajallisesti kokemuksia tai tutkittua tietoa, on perusteltua että ehdotettuja uusia valinnanvapauden sisältäviä tapoja otetaan vaiheittaisesti käyttöön hyödyntäen niistä saatuja kokemuksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

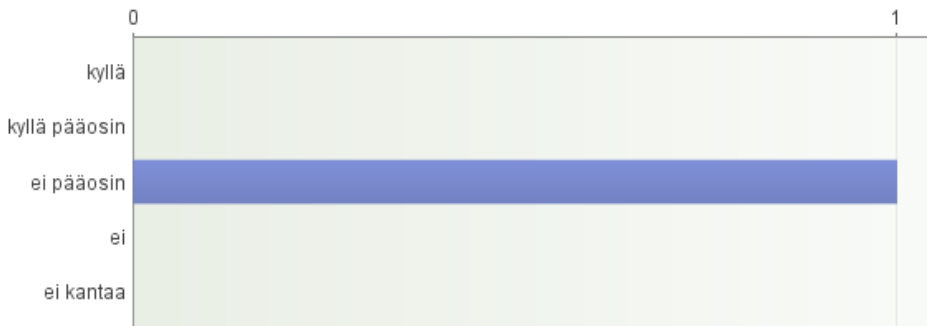

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tehty vaikutusarviointi on tehty läpinäkyvästi ja siksi on erittäin tärkeää, että arvioinnin pohjalta todetut riskit ja uhkat otetaan vakavasti huomioon esityksen jatkovalmistelussa. Sen osalta on kuitenkin syytä huomioida, että valinnanvapauslakiin viime vaiheessa tehtyjä muutoksia ei ole ehditty huomioida vaikutusarvioinnissa, joten tässä mielessä tehty arviointi on puutteellinen. Koska koko sote-uudistus on laajuudeltaan niin massiivinen uudistus, on sen todellisten vaikutusten arviointi todella haastavaa. Uudistukseen liittyy paljon ennakoimatonta, koska kansalaisten valintoja on mahdotonta tarkasti ennustaa kokonaan uudenaikaisessa tilanteessa. Tämä puoltaa sitä, että uudistus otetaan vaiheittaisesti käyttöön, jolloin ehditään saada kokemuksia ja tehdä niistä myös arviointeja.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Koska yliopistot eivät toimi sote-palvelujen järjestäjänä tai tuottajana, ei esityksellä ole suoria vaikutuksia yliopistoverkoston tai sen jäsenyliopistojen toimintaan. Sote- ja maakuntauudistus ja siihen sisältyvä valinnanvapausmalli on maan historian ajatellen merkittävin sote-sektorin uudistus, joka tuottaa palvelujärjestelmään niin paljon uusia elementtejä, että myös tutkimus-, koulutus- ja kehittäminen vaatisivat oman tarkastelunsa tässä uudessa järjestelmässä. Niitä ei ole tässä lakiluonnoksessa mainittu lainkaan. Lisäksi uudistus tuottaa sosiaali- ja yhteiskuntatieteilijöille monia uusia tutkimuskysymyksiä ja -tehtäviä.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.

